

ВІДГУК

**офіційного опонента, доктора юридичних наук, професора
Дрозд Валентини Георгіївни на дисертацію
Ісланкіна Сергія Миколайовича на тему
«Відсторонення від посади в кримінальному процесі»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю
081 «Право»**

Ступінь актуальності обраної теми. Актуальність теми дослідження є обґрунтованою, оскільки в Конституції України (стаття 3) закріплено, що людина, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Особливу роль у забезпеченні охорони зазначених цінностей належить державним органам, що здійснюють діяльність у сфері правосуддя. Незважаючи на високі вимоги, які пред'являються законодавством України до діяльності державних органів, ситуація в цій сфері є вкрай негативною. Спостерігається чимало порушень під час досудового розслідування у кримінальних провадженнях: недотримання процесуальних норм, односторонність і неповнота розслідування тощо. Одним із запобіжників цьому є заходи забезпечення кримінального провадження, що активно застосовуються. Одним із таких заходів є відсторонення від посади в кримінальному процесі, вжиття якого супроводжується низкою проблем.

З огляду на зазначене та положення, викладені дисертантом у рукописі дисертації на сторінках 20–21, актуальність теми є обґрунтованою та не викликає сумнівів.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх новизна. Рукопис є ґрунтовним аналізом відсторонення від посади в кримінальному процесі як заходу забезпечення кримінального провадження, виконаним з високим рівнем теоретичної змістовності та методологічної системності.

Дисертантом обрано низку методологічних підходів, з-поміж яких: історичний, порівняльно-правовий, системно-структурний, функціональний, прогностичний та ін. Загальні логічні прийоми (дедукції, індукції, моделювання) використано для уточнення змісту окремих понять, а також формулювання дефініцій.

Методологічний ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений тим, що в роботі з позицій методологічного плюралізму обґрунтовано власне бачення заходів забезпечення кримінального провадження в умовах сучасних соціальних змін та економічних трансформацій, що передбачає виявлення нормативно-правових прогалів, аналіз інституційних та функціональних зв'язків між суб'єктами кримінального судочинства.

Текст дисертаційного дослідження має чітку логіко-структурну побудову, що сприяє легкому сприйняттю складної аналітичної інформації. Серед позитивних аспектів варто також виокремити чіткість викладення матеріалу та

ясність формулювань. Використання філософських, загальнонаукових та спеціально-юридичних методів дослідження забезпечило достовірність результатів дослідження. При цьому обґрунтованість отриманих автором наукових результатів також базується на логічній та достатньо переконливій аргументації висловлених положень і висновків.

Дисертаційна робота демонструє системний підхід до аналізу нормативних ініціатив та реформ у сфері застосування заходів забезпечення кримінального провадження, відкриває нові перспективи для подальших досліджень окресленої у предметі дослідження проблеми в умовах війни, цифровізації кримінального провадження.

Рецензований текст поєднує концептуальну новизну, логічну послідовність і нормативну конкретику. Дисертаційне дослідження демонструє високу академічну якість та потенціал до подальшого розвитку обраної наукової теми. Здійснений науковий аналіз має вагомий потенціал для подальших прикладних розробок заходів забезпечення кримінального провадження.

Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, десяти підрозділів, висновків та додатків. Загальний обсяг дисертації складає – 187 сторінок. У вступі обґрунтовано актуальність обраної теми дисертації; висвітлено зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; сформульовано наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, розкрито шляхи та форми їх упровадження; визначено апробацію результатів дослідження, структуру та обсяг дисертації.

Структура роботи дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором.

У першому розділі розглянуто сутність відсторонення від посади в кримінальному процесі.

У другому – досліджуються підстави та процесуальний порядок відсторонення від посади в кримінальному процесі.

Третій розділ присвячено дослідженню ефективності відсторонення від посади в кримінальному процесі.

Оцінюючи найважливіші здобутки дисертаційного дослідження, варто вказати, що наукова новизна отриманих результатів визначається тим що, у дисертації вдосконалено національне кримінальне процесуальне законодавство щодо врегулювання здійснення відсторонення від посади, запропоновано оновлення нормативно-правової бази застосування розглядуваної норми.

Уперше:

– запропоновано внесення змін до КПК України в частині встановлення вимоги щодо обов'язкового звернення слідчого, прокурора з клопотанням щодо відсторонення від посади у разі вчинення особою корупційного кримінального правопорушення, кримінального правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності з наданням публічних послуг, кримінального правопорушення проти правосуддя, за наявності підстав, передбачених статтею 157 КПК України;

– аргументована необхідність надання можливості слідчому після

погодження з прокурором звертатися до слідчого судді з клопотанням про продовження строку відсторонення від посади чи про його скасування;

удосконалено:

– положення щодо надання можливості застосування відсторонення від посади під час здійснення досудового розслідування у формі дізнання щодо кримінальних проступків, пов'язаних із корупцією;

– положення щодо передбачення обов'язку для слідчого, прокурора за наявності підстав, передбачених статтею 157 КПК України, звертатися до слідчого судді, суду з клопотанням про відсторонення від посади у разі вчинення особою корупційного кримінального правопорушення, кримінального правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності з надання публічних послуг, кримінального правопорушення проти правосуддя;

набули подальшого розвитку:

– положення щодо передбачення обов'язку розгляду клопотання про відсторонення від посади слідчим суддею, судом в день його надходження до суду.

Ознайомлення з науковим дослідженням дає підстави стверджувати, що основні положення та висновки, які виносяться здобувачем на захист, мають відповідний високий рівень наукової новизни.

Дисертаційне дослідження має обґрунтовані й достовірні авторські наукові положення та висновки, які доповнюють наявні позиції науковців або пропонують нові способи розв'язання окресленої у предметі рукопису проблеми.

Значення одержаних результатів для науки й практики та рекомендації щодо їх можливого використання. Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що вони становлять науково-теоретичний і практичний інтерес і можуть бути використані:

– *у законотворчій діяльності:* внесення пропозицій, які спрямовані на законодавче забезпечення дієвості кримінального провадження шляхом удосконалення інституту заходів забезпечення кримінального провадження, а саме: відсторонення від посади;

– *науково-дослідній діяльності та освітньому процесі:* використання матеріалів дослідження при підготовці підручників, навчальних посібників з дисциплін: «Кримінальний процес», «Криміналістика» (*акт упровадження в освітній процес Харківського національного університету внутрішніх справ від 11 квітня 2024 року*);

– *практичній діяльності:* під час застосування заходів забезпечення кримінального провадження (*акт упровадження в практичну діяльність СУ ГУНП України в Дніпропетровській області від 10 січня 2025 року*).

Повнота викладу наукових положень, висновків і рекомендацій у наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації. Основні положення та результати дисертації висвітлено у чотирьох наукових статтях, опублікованих в наукових фахових виданнях України, а також у 5 тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Таке представлення результатів наукової роботи повною мірою вказують, що дисертація пройшла належну апробацію та є самостійною науковою працею, яка має завершений характер.

Опубліковані праці повністю відображають основний зміст дисертаційної роботи та відповідають вимогам пункту 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44.

Дисертаційна робота містить теоретичні положення і висновки, сформульовані дисертантом особисто. Використані в дисертаційній роботі ідеї та положення науковців мають відповідне посилання й використані з метою підкріплення ідей автора. Під час ретельного вивчення змісту дисертації Ісланкіна С. М. не виявлено академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації у дисертації та в наукових публікаціях здобувача.

Питання для дискусійного обговорення та недоліки дисертаційної роботи щодо її змісту та оформлення *Попри наукову цінність роботи дисертація не позбавлена певних зауважень і суперечливих положень, які потребують додаткових пояснень та уточнень, зокрема:*

1. У підрозділі дисертації щодо стану наукової розробленості відсторонення від посади в кримінальному процесі особисто мені не вистачило ґрунтовного аналізу праць зарубіжних учених та їх зазначення у тексті дисертації. Мною виявлено декілька англомовних джерел (157–158), тож цікаво було простежити думки зарубіжних учених з окреслених питань.

2. Застосування такого заходу забезпечення кримінального провадження, як відсторонення від посади є завданням, яким в Україні опікується чимала кількість інституцій, про що неодноразово слушно згадує на сторінках своєї праці автор. Утім, на мою думку, ним не приділено достатньої уваги проблематиці забезпечення взаємодії між слідчим та іншими суб'єктами кримінального судочинства – зокрема порядку взаємодії, розподілу компетенцій суб'єктів та проблем, які виникають на цьому полі.

3. Послідовність і системність здійснюваного дисертантом дослідження правового регулювання та практики застосування такого заходу забезпечення кримінального провадження, як відсторонення від посади забезпечена здійсненням наукового пошуку на засадах юридичної компаративістики з відповідним групуванням законодавства країн за критерієм їх належності до тієї чи іншої правової системи. Із аналізу роботи випливає, що автор дослідив відповідну проблематику у значній кількості суб'єктів політичної мапи світу. На мою думку, потребують додаткових пояснень критерії відбору об'єктів для аналізу іноземного досвіду.

4. Теоретичні положення дисертації вдало посилюються використанням результатів вивчення емпіричної бази. У цьому контексті мною виявлено тенденцію до зміни підходу автора як до аналізу джерел, так і до статистичних даних з початку повномасштабного вторгнення рф. Разом із тим здобувач не акцентує особливу увагу на застосуванні такого заходу забезпечення

кримінального провадження, як відсторонення від посади в умовах воєнного стану саме у порівнянні зі звичайними умовами діяльності правоохоронних органів та суду.

Водночас наведені вище зауваження істотно не впливають на високі здобутки роботи, що є новим, актуальним і змістовним дослідженням.

Заключний висновок. Дисертаційна робота Ісланкіна Сергія Миколайовича на тему «Відсторонення від посади в кримінальному процесі» є завершеною, самостійно підготовленою кваліфікованою науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані та практично цінні результати, що вирішують важливе наукове завдання.

Дисертаційне дослідження Ісланкіна Сергія Миколайовича на тему «Відсторонення від посади в кримінальному процесі» виконано на належному науково-теоретичному рівні, за своєю актуальністю, достовірністю й обґрунтованістю одержаних результатів відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44), а її автор – Ісланкін Сергій Миколайович, на підставі прилюдного захисту заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Офіційний опонент:

**головний науковий співробітник
науково-дослідної лабораторії з проблем
запобігання кримінальним правопорушенням
навчально-наукового інституту підготовки
фахівців для підрозділів кримінальної
поліції імені Е.О. Дідоренка
Донецького державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
Заслужений юрист України**

Валентина ДРОЗД

Підпис Дрозд Валентини Георгіївни засвідчую

**Т.в.о. начальника відділу документування
службової діяльності**

Вікторія МЕЛЬНИК